

NYHEDSBREV KURSUSLEDERE

December-februar 2017-18

Ved uddannelseschef for teoretisk pædagogikum
Anne Vibeke Vennerstrøm

Temaer i dette nyhedsbrev:

- Fagenes samspil
- Offentliggørelse af prøven i teoretisk pædagogikum
- Forårets programmer og litteratur
- Datoer for undervisning på teoretisk pædagogikum skoleåret 2018-19
- Invitation til seminar 31. januar 2018
- Næste nyhedsbrev

Fagenes samspil

Umiddelbart efter juleferien skal kandidaterne på deres andet almenpædagogiske internat på teoretisk pædagogikum – nemlig fagenes samspil. Internatet løber over tre dage, og det begynder kl. 14 på dag 1 og slutter kl. 12 på dag 3. Sidste år var der flere kandidater, der var kede af, at de skulle undervise forud for modulet, og andre fortalte, at de skulle undervise om eftermiddagen, når modulet var slut. Det er meget at forlange, at de skal være klar både til undervisning og uddannelse på samme dag, og mit juleønske til jer er derfor, at I hjælper med sikre, at kandidaterne ikke skal undervise på skolerne umiddelbart forud for modulet på dag 1, eller når de afslutter modulet dag 3. Jeg lavede sidste år en evaluering af forløbet blandt kandidaterne for at finde ud af, om de foretrak en 2-dagsmodel eller en 3-dagsmodel for fagenes samspil. Der var en lille overvægt af kandidater, der ønskede 3-dagsmodellen, og derfor fortsætter vi denne model, som netop giver kandidaterne plads til at kunne forberede sig til modulet om formiddagen på dag 1, og så har de også plads til enten at forberede sig til undervisningen, når de kommer hjem på dag 3, eller de kan være sammen med deres familier. Der er mange hensyn at tage, og tal derfor også gerne med kandidaterne om, hvorfor modulet strækker sig over tre dage, så de forstår grunden forud for modulet. Det vil være en god hjælp – også for underviserne på uddannelsen.

Jeg har tidligere skrevet om hjemmeopgaverne til Fagenes samspil. Ud over at læse tekstmaterialet er det vigtigt, at kandidaterne medbringer en fællesfaglig opgave, SRP eller SSO. Hvis de ikke allerede har fundet en opgave, så hjælp dem gerne, og mind dem gerne om, at materialet skal anonymiseres, og voteringen skal være afsluttet. Jeg har i år fået flere henvendelser om, hvorvidt det egentlig er tilladt, at vi bruger disse elevopgaver uden elevernes tilladelse. Juristerne på SDU fortæller, at det er tilladt, fordi der er tale om opgaver, som er afleveret til skolen og ikke til den enkelte lærer, og fordi kandidaterne arbejder med opgaverne inden for de hold, de går på. Materialet må ikke dog ikke deles elektronisk via fx Lectio, hvilket jeg som chef ellers tidligere har opfordret til, og det beklager jeg naturligvis. Underviserne på uddannelsen sørger for at informere

kandidaterne om reglerne, så dette ikke kommer til at blive et problem. Det er desuden vigtigt for mig at understrege, at vi rigtig gerne vil fastholde, at det netop er den afsluttende opgave, kandidaterne møder på uddannelsen, og derfor vil jeg også i fremtiden fastholde denne praksis.

På fagenes samspil arbejder kandidaterne med projektdidaktik og problembaseret læring, skrivning på tværs af fag samt team- og lærersamarbejde. Kandidaterne udarbejder tværfaglige, problembaserede forløb, som er tilpasset deres skoleform. AD-underviserne arbejder desuden med, hvordan fx innovation og problembaseret læring kan indtænkes i undervisning og faglige samspil. Som noget nyt i år suppleres arbejdet med skrivning på tværs af fag med undersøgelse af, hvordan elever undervises i at bevæge sig fra det skriftlige produkt til den mundtlige prøve. På den måde får kandidaterne fyldt værktøjskassen med adskillige modeller til både planlægning og gennemførelse af de faglige samspil og projekter, og de tilbydes forskellige teoretiske perspektiver til, hvad det er flerfaglige samspil bidrager med – især i en reform, hvor slutmålet er de store skriveopgaver. Derfor vil jeg opfordre til, at I spørger ind til disse modeller og teoretiske perspektiver, når kandidater kommer retur fra modulet. Søren Harnow Klausens bud på taksonomi over grader af fagligt samspil fra bogen *På tværs af fag i undervisning, forskning og team-samarbejde*, Akademisk forlag 2011, s. 80, er et eksempel på et perspektiv, kandidaterne drøfter faglige samspil ud fra, og som med reformen synes at være reaktualiseret med reformens forskellige brug af begreberne 'faglige samspil', 'flerfaglig' og 'fællesfaglighed':

Tabel 3.1. Taksonomi over grader af fagligt samspil.

Grad af fagligt samspil	Kendetegn	Fordele	Ulemper
1) Brug af hjælpediscipliner	Ét fag definerer opgaven og besvarer den. Andre fag løser forudbestemte delopgaver.	Hjælpedisciplinernes nytte bliver tydelig; udnytter faglig ekspertise.	Meget hierarkisk; nogle fag er oftest hjælpediscipliner.
2) Flerfaglighed	Flere fag arbejder parallelt ; belyser forskellige aspekter af et emne.	Overkommeligt; grundlag for refleksion over fagenes natur, styrker og begrænsninger. Mange fag kan deltage	Kan virke kunstigt; samspil for samspillet's egen skyld.
3) Fællesfaglighed/tværfaglighed	Fælles problemstilling . Erkendelsesmæssig mer-værdi .	Viser meningen med fagligt samspil. Træner mange relevante kompetencer.	Krav til planlægning (gennemtænkning). Færre fag kan deltage. Emnevalg er kritisk.
4) Fagoverskridende samarbejde	De enkeltfaglige kriterier træder i baggrunden eller ændres.	"Sag frem for fag".	Tematiserer ikke fag som fag. Risikabelt.

Når kandidaterne arbejder med faglige samspil og projektarbejde bevæger de sig også

ind i et mangfoldighedsrum, der lægger op til induktive arbejdsformer. På uddannelsen drøfter vi derfor, hvad der sker med fx vidensformerne, når elevernes og kursisternes refleksion og avancerede anvendelse af fag trænes. Vi drøfter også den udvikling, som kandidaterne selv foretager sig i deres uddannelse, idet de bygger videre fra det, at selv *at kunne gennemføre undervisning og konstruere undervisningsprogrammer til at kunne kommunikere på grundlag af og selv udvikle didaktisk teori*. Denne kompetenceudvikling er nerven i teoretisk pædagogikum, og interesserede kan læse mere hos Erling Lars Dale, der argumenterer for, at det netop er disse kompetencer, den professionelle lærer behersker.¹ Måske er din kandidat også klar til i praktisk pædagogikum at bevæges sig mod det induktive læringsrum i deres fagundervisning, så de også i praksis arbejder aktivt med det fokusskifte, uddannelsen foretager, og når de kender opgaven i teoretisk pædagogikum går deres arbejde med at selv at udvikle didaktisk teori også for alvor i gang.

Offentliggørelse af prøven i teoretisk pædagogikum

Prøven i teoretisk pædagogikum offentliggøres tirsdag den 2. januar kl. 10 på pædagogikums hjemmeside [her](#). Kandidaterne kan også finde opgaven i Lectio fra dette tidspunkt.

Som det har været gældende de seneste år, skal kandidaterne vælge ét af de to temaer, der udmeldes, til at udarbejde en problemformulering for deres opgave. Her skal de analysere og vurdere et kortere eller længere undervisningsforløb i kandidatens fag eller på tværs af fag. Opgaven skal indeholde både fag- og almenpædagogiske overvejelser.

Kandidaterne finder kravene til opgaven i [studieordningen](#), som jeg vil opfordre jer til at henvise kandidaterne til, så de også kender den, når de skal besvare opgaven ud fra uddannelsens mål. På teoretisk pædagogikum drøfter underviserne fortløbende disse mål med kandidaterne, men underviserne underviser ikke kandidaterne i selve opgaveskrivningen, og de vejleder heller ikke kandidaterne.

Hvis I eller kandidaterne har spørgsmål til prøven efter offentliggørelsen, er I meget velkomne til at skrive til formanden for opgavekommissionen, Peter Hobel. Han træffes pr. mail peterhobel@sdu.dk. Han er som den øvrige opgavekommission udpeget af Undervisningsministeriet. UVM er ansvarlig for prøven og prøveafviklingen, herunder også tildeling af censorer. Det er altså ikke teoretisk pædagogikum selv og dermed universiteterne, der står for prøven.

Forårets programmer og litteratur

Mange af jer har sikkert allerede bestilt og modtaget forårets kompendium til uddannelsen. I finder linket til bestilling på [teoretisk pædagogikums hjemmeside](#), hvor I også kan søge videre for finde programmerne for forårets moduler. Kandidaterne kan finde de

¹ Erling Lars Dale (1998): "Pædagogik og professionalitet", Forlaget Klim.

samme programmer og materialer på Lectio, hvor de også finder ressource teksterne til download. Forårets kompendium er noget tykkere end de foregående års kompendier. Det skyldes *ikke* – og det er vigtigt at understrege – at tekstmængden er forøget, men at vi har arbejdet med layoutet, så det gerne skulle blive mere læsevenligt end tidligere udgaver. Vi er selv glade for den kvalitet, vi nu leverer teksterne i, men da det er jer som kursusledere, der møder kandidaternes reaktion, hører vi naturligvis gerne fra jer, hvis der er kommentarer til denne ændring.

Datoer for undervisning på teoretisk pædagogikum skoleåret 2018-19

Datoerne for undervisning næste skoleår findes nu på hjemmesiden [her](#)

Invitation til seminar den 31. januar 2018

Uddannelsesrådet inviterer i år alle involverede i teoretisk pædagogikum til et todages seminar, som har fokus på "Dannelse, kundskaber og kompetencer". Sidste år blev I som kursusledere i praktisk pædagogikum også inviteret med, og det gør vi igen i år på seminariets første dag, som afholdes onsdag den 31. januar kl. 10–16.45 på *Odeon* i Odense. I bliver inviteret med uden betaling til at deltage i programmet dag 1, og I er også velkomne til at deltage i middagen om aftenen, som også er på vores regning. Det eneste vi ikke dækker, er transport.

I kan se programmet [her](#), og I kan tilmelde jer [her](#). Ved tilmelding vil jeg bede jer sætte kryds ved, at I ikke ønsker overnatning, og hvis I ønsker at deltage i middagen, vil jeg bede jer tilmelde jer ved at skrive til Majbritt Juhl Hansen, majuhl@sdu.dk. Jeg beklager, at det er omstændeligt, men jeg har ganske enkelt ikke fået toptunet spørgeskemaet til at tage højde for alle de variabler, der er.

Næste nyhedsbrev

Udkommer efter Fagenes samspil. Her vil jeg blandt andet skrive om Workshop 5 og AD2, og jeg vil viderebringe de kommentarer, som der eventuelt kommer til prøven i teoretisk pædagogikum.

Hav en rigtig dejlig juleferie og et godt nytår. På gensyn – forhåbentlig til seminariet den 31. januar – og ellers andre mulige steder i det nye år.

Ønsker du ikke længere at modtage nyhedsbrevet? Se hvordan du framelder dig her:

http://www.sdu.dk/Om_SDU/Institutter_centre/lkv/Uddannelse/Paedagogikum1/Nyhedsbreve

Teoretisk pædagogikum drives i perioden 2014-19 af et konsortium bestående af Roskilde, Syddansk, Aalborg og Aarhus Universiteter